

Skrajojantis olandas

Siužetas

I veiksmas

Jūros įlanka prie Norvegijos krantų. Čia sustojo norvegų laivas, kuriam audra pastojo kelią į netoliese esantį gimtąjį uostą. Dalandas, šio laivo kapitonas, išlipa į krantą pasižvalgyti. Grįžęs nueina ilsėtis, palikdamas budėti šturmaną. Kad neužmigtų, šis ima dainuoti savo mėgstamą baladę „Per audrą ir vėtrą“ („Mit Gewitter un Sturm“), bet ilgainiui miegas jį įveikia. Tuo metu į tą pačią įlanką įplaukia kitas laivas ir išmeta inkarą prie pat Dalando laivo. Jo kapitonas – Skrajojantis olandas – išlipa į krantą ir pasakoja apie jam siųstą baisų prakeiksmą. Kartą, per audrą plaukdamas pro Gerosios vilties kyšulį, jis šaukėsi šėtoną pagalbos ir prisišaukė prakeiksmą klajoti jūromis iki Paskutinio teismo dienos, jeigu neras ištikimos moters, kuri pasižadėtų jį mylėti amžinai. Kas septynerius metus jam leidžiama išlipti į krantą ieškoti meilės ir kaip tik dabar atėjusi ta diena.

Dalandas pamato svetimą laivą ir pažadina šturmaną. Jiedu nesėkmingai bando ką nors prisišaukti iš pamėkliško laivo. Staiga pamatęs ant kranto stovintį Olandą, Dalandas prieina pasikalbėti. Nepasisakęs, kas esąs, Olandas pasakoja jam apie savo klajones ir klausia, ar negalėtų trumpam apsistoti jo namuose, žadėdamas gausiai atsilyginti. Jo viltys atsikratyti prakeiksmo atgyja patyrus patyrus, kad Dalandas turi gražią dukterį Zentą. Olandas klausia Dalando, ar ji negalėtų tapti jo žmona („Sie sei mein Weib“). Matydamas, kad jo laukia dideli turtai, Dalandas noriai sutinka surengti Olando ir Zentos sužadėtuves. Audrai nurimus, vairininkas praneša palankų vėją („Südwind!“) ir abu laivai išplaukia Dalando namų link.

II veiksmas

Dalando namai. Zenta su draugėmis laukia sugrįžtančio tėvo laivo. Merginos ir Zentos senoji auklė Mari verpia ir linksmai dainuoja (Verpėjų choras). Tik Zenta susimąsčiusi – ji negali atitraukti akių nuo portreto, kuriame pavaizduotas olandų jūreivis išblyškusiu, skausmingai ilgesingu veidu. Mari bando atitraukti Zentą nuo, jos manymu, pragaištingų minčių apie nepažįstamą jūreivį (juk ji jau turi gerbėją – Eriką) ir ragina imtis darbo. Tačiau Zenta prašo auklę papasakoti Olando istoriją. Šiai atsisakius, Zenta pati dainuoja baladę apie Skrajojantį olandą, kuris pasmerktas klajoti jūromis ir tik kas septynetą metų gali išlipti į krantą, kuriame ieško žmonos, ištikimos jam ligi pat mirties.

Staiga Zentai kyla mintis, kad ji galėtų tapti ta, kuri išgelbės prakeiktą jūreivį. Ši mintis išgaudina verpėjas ir Eriką, kuris įžengia pro duris pranešti sugrįžus laivą. Merginos išbėga pasitikti jūreivių, tuo tarpu Erikas priekaištauja Zentai, kad ši jį pamiršusi. Kamuojamą blogos nuojautos, jis pasakoja Zentai savo sapną, kuriame matęs svetimu laivu atplaukusį ir Zentą išsivežusį nepažįstamąjį. Ji tai suvokia kaip ženklą, patvirtinantį pasiryžimą surasti nelaimingą klajojantį jūreivį. Nusivylęs, Erika išeina.

Tuo metu eina Dalandas su kartu atplaukusiu kapitonu. Zenta atpažįsta Olandą, tą patį jūreivį iš portreto, ir negali atitraukti nuo jo akių. Olandas taip pat susižavėjęs žvelgia į Zentą, suvokdamas, kad tai toji, kuri galėtų jį išgelbėti savo meile. Dalandas pasisveikina ir praneša Zentai apie vedybų sandorį. Zenta sutinka tekėti už Olando ir prisiekia jam amžiną ištikimybę. Sugrįžta Dalandas. Sužinojęs, kas nutiko, jis džiaugsmingai sveikina sužadėtinius ir žada paskelbti sužadėtuves per puotą.

III veiksmas

Prieplauka. Norvegų jūreiviai švenčia sėkmingai pasibaigusią kelionę. Ateina merginos, nešinos vaišių pintine norvegų ir olandų laivų igulai. Tačiau olandų laive – mirtina tyła, niekas neatsiliepia į jų šūkavimą. Merginos išsigandusios išeina. Jūreiviai linksminasi toliau, juokais kreipiasi į svečių laivą. Šmėklos atbunda, jūreivių linksmybes nustelbia kraupi, vaiduokliška jų giesmė. Norvegus apima siaubas, jie bando perrėkti olandų igulą, žegnojasi. Tai pamatę, vaiduokliai šaižiai nusijuokia, ir jų laive vėl įsivyrėja mirtina tyla.

Erikas negali susitaikyti prarandantis Zentą, bando jai kalbėti apie savo meilę, primena merginos pažadus jį mylėti. Paskutinius jo žodžius nugirsta Olandas. Jį apima neviltis, jis nebetiki Zenta, sulaužiusia meilės

priesaiką... Olandas paskubomis grįžta į laivą. Zenta bando jį sustabdyti, tačiau veltui, jo laivas išplaukia. Atsisukęs į Dalandą, norvegų jūreivius ir kaimo merginas, jis pagaliau pasisako esąs Skrajojantis olandas ir liepia iškelti bures. Norėdama įrodyti savo meilę, Zenta pribėga skardžio kraštą ir puola į jūrą. Skrajojančio olando laivas ima skęsti kartu su įgula – tai įrodymas, kad ištikima meilė nugalėjo prakeikimą. Virš jūros į dangų kyla Zentos ir Olando vėlės.

SYNOPSIS

ACT I. The Norwegian ship anchors in a bay, after a violent tempest, in rough seas off the Norwegian coast. Daland, the captain, finds that they are not far from their homeport. Leaving a steersman on watch, he and the sailors go below for some much-needed rest. The steersman tries to keep awake, singing a ballad 'Mit Gewitter und Sturm' ('Through tempest and storm'), but eventually succumbs to sleep. Meanwhile another ship, a ghostly schooner, arrives and drops anchor next to Daland's. Its captain, the Flying Dutchman, steps ashore and sings of the terrible curse upon him. Once, rounding the Cape of Good in a storm, he invoked the Devil's aid, and consequently his fate is to sail unceasingly until the Day of Judgement unless he can find a woman who will redeem him from deathless wandering by pledging her everlasting love. As the curse dictates, he is allowed to go ashore and search for her every seven years, and that time has now come.

Daland goes on deck and rouses his steersman, who signals the other ship. In reply there is only an eerie silence. Then Daland sees the Dutchman himself and comes ashore to speak with him. The Dutchman tells Daland of his wanderings, asking for shelter at his home (which is nearby), and offering a reward of gold and jewels for a night's lodging. Then, discovering that Daland has a young beautiful daughter, Senta, the Dutchman begs to be allowed to make her his wife ('Sie sei mein Weib'). At the prospect of great riches, Daland willingly consents to arrange their engagement. As the storm abates and the steersman reports a favourable south wind ('Südwind!'), Daland sets sail for his homeport, instructing the Dutchman to follow.

ACT II. At Daland's house, Senta's friends and Marry, Senta's old nurse, are singing as they sit at their spinning-wheels (Spinning Chorus). Only Senta remains in trance, staring at a picture that depicts the Dutch captain with a pale face and grievously yearning look in the eyes. Mary chides her for idleness and the others tease her for her obsession with the legend of the Flying Dutchman when she has a suitor (Erik, the huntsman). Senta asks Mary to tell the tale of the Dutchman, but the old woman refuses, so Senta herself sings of the curse and the hoped-for redemption (Senta's Ballad).

Finally Senta is seized with the sudden idea that she could be the one to save the doomed Dutchman, to the horror of all – including Erik, who arrives with news that the sailors have returned. The girls and Mary go off to meet their menfolk, leaving Erik and Senta alone. In a duet he presses his suit with Senta. Noticing her preoccupation with the Dutchman's picture, he relates a frightening dream in which he saw her embrace the Dutchman and sail away in his ship. Senta exclaims that this her own dream as well, and Erik rushes off in despair.

A moment later, the Dutchman enters, followed by Daland, and Senta is immediately transfixed. She recognizes the Dutchman from the picture and her eyes remain riveted on him as her father greets her and tells of the marriage agreement. Testing Senta's compassion, the Dutchman unveils his sad lot, and Senta vows to be faithful to him unto death. When Daland returns he is delighted to find that she has accepted the visitor as her husband-to-be and that he can announce her betrothal at the forthcoming feast.

ACT III. At the harbour, the villagers celebrate the sailors' return. Norwegian women arrive with food and drink. They go to take some to the silent Dutch ship but there is no response to the women's calls. Eventually they get scared and leave. The Norwegian sailors continue their festivities. With a drinking song they toast the phantom ship and invite its crew to join in. The spectral crew suddenly come to life, singing a wild chorus that overshadows the sailors' merrymaking. Mystified and frightened, the Norwegian sailors resume their song. Suspecting evil, they make the sign of the cross and go below, to the eerie laughter of the Dutchman's crew.

Senta emerges from the house, pursued by Erik, who insists she has pledged him her eternal love and reminds of her solemn promises. Overhearing this, the Dutchman believes himself betrayed and curses Senta's infidelity – once again he is forced to roam the seas. Though Senta tries to convince him otherwise, he boards his ship and begins to pull out of the harbour. In front of Daland, the Norwegian sailors and the girls, he proclaims his identity as the dreaded Flying Dutchman and sets sail. To prove her undying faith, Senta runs to the top of a cliff and throws herself into the sea. As she does so, the ship begins to sink together with the crew – the sign that Senta's faithful love has finally lifted the Dutchman's curse. The manes of Senta and the Flying Dutchman are seen rising heavenward from the sinking wreck.